(י) * יִתֵּן כָּל (ו) מְמוּנוֹ קֹדֶם שֶׁיַּעֲבֹר (הרשב"א (כ"ק ט: ד"ה מפני) וראב"ד). * (וְעַיֵּן לְקַמָּן סוֹף סִימָן תרנ"ח בְּהַגָּ"ה):

תרנז וּבוֹ סָעִיף אֶחָד:

א (א) * אֶקָּטֶן הַיּוֹדֵעַ (ב) לְנַעֲנֵעַ לוּלָב כְּדִינוֹ, (ג) * אֲבִיו חַיָּב (ס) (א) (ד) לְקָנוֹת לוֹ לוּלָב, * כְּדֵי לְחַנְּכוֹ בְּמִצְוֹת: א מִשְׁנָה סֻכָּה (מ"א) [מ"ב] (ע"א).

בֵּאֵר הֵיטֵב

שְׁלִישׁ וְאֶפְשָׁר דַּאֲפִלּוּ הַמִּצְוָה עַצְמָהּ אֵינוֹ צָרִיךְ לְקָנוֹת דְּהָוֵי לֵהּ לְדִידְהּ כְּהוֹן רַב זוּטַלְת נַר חֲנֻכָּה וְאַרְבַּע כּוֹסוֹת. עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ, וְעַיֵּן מַגֵּן אַבְרָהָם (סק"ו): (ו) **מְמוּנוֹ.** מַשְׁמַע קְצָת בְּגִשְׁתֵּן דַּף נ"ו (ע"א) בְּמַעֲשֶׂה דְּבַר קְמַצָּא שֶׁמָּתַר לַעֲבֹר עַל לֹא תַעֲשֶׂה מִפְּנֵי אֵימַת הַמַּלְכוּת עַיֵּן שָׁם. וְאִם אֵין בְּיָדוֹ אֶלָּא חֲמֵשׁ סְלָעִים וְצָרִיךְ לִפְדּוֹת בְּנוֹ וְלִקְנוֹת אֶתְרוֹג יִקְנֶה אֶתְרוֹג שֶׁזּוֹ מִצְוָה עוֹבֶרֶת. קִדּוּשִׁין דַּף כ"ט (ע"ב):

א (ס) **לִקְנוֹת.** רַשִׁ"ל כָּתַב עַל זֶה וְלִי נִרְאֶה הָא בְּהָדְיָא שָׁנִינוּ חַיָּב בְּלוּלָב וְלֹא נֶאֱמַר שָׁם שֶׁצָּרִיךְ לִקְנוֹת לוֹ לוּלָב, אֶלָּא לְאַחַר שֶׁיֵּצֵא בּוֹ אָבִיו יִתְּנוּ לִבְנוֹ לְבָרֵךְ עָלָיו, עַיֵּן שָׁם. וְטַ"ז (סק"א) כָּתַב אִם יָדוֹ מְשֻׁגֶּת יִקְנֶה לִבְנוֹ שֶׁיְּבָרֵךְ בְּשָׁעָה שֶׁהַצִּבּוּר אוֹמְרִים הַלֵּל, עַיֵּן שָׁם:

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

א [א] **לִקְנוֹת.** עַיֵּן בְּאֵר הֵיטֵב, וְעַיֵּן בְּרָכֵי יוֹסֵף (סק"ב) בְּשֵׁם בְּתֵּי כְּהָנָּה שֶׁבְּיוֹם טוֹב שֵׁנִי שֶׁפִּיר יָכוֹל לְחַנְּכוֹ בְּלוּלָב שֶׁאוּל, וְעַיֵּן שָׁם שֶׁמְּסַפֵּק אִם מְחַיֵּב בְּחִנּוּךְ הַקָּטָן בְּשֹׁאַר יְמֵי הֶחָג דְּהָוֵי תְּרֵי דְּרַבָּנַן, וְעַיֵּן בַּחֲגִיגָה דַּף ו' (ע"א) בְּקָטָן חֹגֵר כו', עַיֵּן שָׁם:

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

(י) **יִתֵּן כָּל מְמוּנוֹ קֹדֶם שֶׁיַּעֲבֹר.** וְאַף דְּיִצְטָרֵךְ עַל יְדֵי זֶה אַחַר כָּךְ לַחֲזֹר עַל הַפְּתָחִים, לֹא נוֹכַל לְהַתִּיר עַל יְדֵי זֶה אִסּוּרֵי תּוֹרָה. וְזֶה אֶפְלוּ בְּלֹא תַעֲשֶׂה גְּרִידָא, וְכָל שֶׁכֵּן אִם נוֹגֵעַ הַדָּבָר לְחַיְבֵי כְּרִיתוֹת חַס וְשָׁלוֹם, כְּגוֹן שֶׁאֵינוֹ יָכוֹל לְהַשִּׂיג אֵיזֶה מִשְׁמֶרֶת לְהָרְוִיחַ, אִם לֹא שֶׁמִּתְרַצֶּה לְחַלֵּל הַשַּׁבָּת וְלַעֲשׂוֹת בּוֹ מְלָאכָה כְּשֶׁאָר פּוֹעֲלִים, אָסוּר לוֹ לִשְׁמַע לָהֶם, וְאַף דְּנוֹגֵעַ זֶה לְמִזּוֹנוֹתָיו וְלִמְזוֹנוֹת אַנְשֵׁי בֵּיתוֹ, אֵין לוֹ לְהַכְרִית נַפְשׁוֹ עֲבוּרָם:

א (א) **קָטָן הַיּוֹדֵעַ וְכוּ'.** הָא (ס) אִם אֵינוֹ יוֹדֵעַ, אַף שֶׁהוּא כְּבַר שֵׁת אֵינוֹ חַיָּב לְחַנְּכוֹ, דְּחִנּוּךְ אֵינוֹ שָׁוֶה בְּכָל הַמִּצְוֹת [פְּרִי מְגַדִּים בְּמִשְׁבְּצוֹת זָהָב (סק"א). וּבְאֶשֶׁל אַבְרָהָם (ריש הסימן) צָדַד לְהַפּוּךְ, וּבְבִכּוּרֵי יַעֲקֹב (סק"ג) הִסְכִּים לְהָקֵל]: (ב) **לְנַעֲנֵעַ לוּלָב כְּדִינוֹ.** הֵיינוּ (ג) מוֹלִיךְ וּמֵבִיא מַעֲלָה וּמוֹרִיד: (ג) **אֲבִיו חַיָּב וְכוּ'.** וּמִצְוַת חִנּוּךְ הוּא (ג) אֲפִלּוּ בְּשָׁאר יָמִים שֶׁהֵם מִדְּרַבָּנָן: (ד) **לִקְנוֹת לוֹ לוּלָב וְכוּ'.** הַמַּהֲרַשַׁ"ל כָּתַב שֶׁאֵין צָרִיךְ לִקְנוֹת לוֹ לוּלָב בִּפְנֵי עַצְמוֹ, כִּי לְאַחַר שֶׁיֵּצֵא בּוֹ אָבִיו יִתְּנֶנּוּ לִבְנוֹ לְנַעֲנֵעַ בּוֹ וּלְבָרֵךְ עָלָיו, וְכֵן כָּתְבוּ הַתּוֹסָפוֹת בָּעֲרָכִין (דַּף ג') [ב'] (ע"ב ד"ה אביו) דְּיוֹצֵא בְּשֶׁל אָבִיו, וְכֵן מַשְׁמַע בָּעִטּוּר (שער ראשון הל' תפילין). (ה) וְיֵשׁ אוֹמְרִים דְּאִם יָדוֹ מְשֻׁגֶּת טוֹב יוֹתֵר שֶׁיִּקְנֶה לוֹ לוּלָב, כְּדֵי שֶׁיַּעֲשֶׂה הַנְּעָנוּעִים כְּדִינוֹ בְּשָׁעַת הַלֵּל עִם הַצִּבּוּר, שֶׁזֶּה טוֹב יוֹתֵר מִמַּה שֶׁיְּבָרֵךְ אַחַר כָּךְ:

בֵּאוּר הֲלָכָה

רְאִיָּה מִירוּשַׁלְמִי שֶׁאֵין מְחַיֵּב לַחֲזֹר עַל הַפְּתָחִים כְּדֵי לִקְנוֹת תְּפִלִּין וְכַדּוֹמֶה שְׁאֵר מִצְוֹת, וַהֲלֹא קַיְמָא לַן (סי' תרע"א ס"א, תעב סעיף יג) דְּעַל נֵר חֲנֻכָּה וְאַרְבַּע כּוֹסוֹת צָרִיךְ לִשְׁאל עַל הַפְּתָחִים כְּדֵי לְקַיְּמָם אַף שֶׁהֵם רַק מִצְוֹת דְּרַבָּנָן, וְכָל שֶׁכֵּן בְּעַנְיָנֵינוּ, וַאֲפִלּוּ אִם תֹּאמַר דְּמִשּׁוּם פְּרִסּוּמֵי נִסָּא תִּקְּנוּ רַבָּנָן כֵּן, מַה יַּעֲנֶה בְּהָא דְּקַיְמָא לַן לְעֵיל בְּסִימָן רס"ג סָעִיף ב' דְּלֹא שַׁבָּת שׁוֹאל עַל הַפְּתָחִים וְלוּלָא שֶׁמָּן וּמְדְלִיק הַנֵּר שָׁזֶּה בִּכְלַל עֹנֶג שַׁבָּת הוּא, וַהֲלֹא עֹנֶג שַׁבָּת הוּא רַק מִצְוַת עֲשֵׂה מִדִּבְרֵי קַבָּלָה כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (ישעיה נח יג) 'וְקָרָאתָ לַשַּׁבָּת עֹנֶג', וּתְפִלִּין וְשׁוֹפָר וּכְהָאי גַּוְנָא הוּא הַכֹּל מִצְוַת עֲשֵׂה שֶׁל תּוֹרָה. וְחִפַּשְׂתִּי וּמָצָאתִי קְשָׁיָא זוֹ בְּסֵפֶר מֹר וּקְצִיעָה, עַיֵּן שָׁם שֶׁהָאֲרִיךְ וְנִשְׁאַר בְּקַשְׁיָא. וּמַה שֶּׁהֵבִיאוּ רְאִיָּה מִירוּשַׁלְמִי הַנַּ"ל, לְכְאוֹרָה לָאו רְאִיָּה הִיא בְּשֶׁנִּדְקְדֵק עַל לְשׁוֹן הַיְרוּשַׁלְמִי דְּקָאָמַר וְעוֹשֶׂה סֻכָּה וְלוּלָב שׁוֹפָר וּתְפִלִּין וְצִיצִית, מַאי לְשׁוֹן וְעוֹשֶׂה דְּקָאָמַר, הָיָה לוֹ לוֹמַר וְיוֹשֵׁב בַּסֻּכָּה וְנוֹטֵל לוּלָב וְתוֹקֵעַ בְּשׁוֹפָר וְלוֹבֵשׁ תְּפִלִּין וְצִיצִית, וְעַל כֵּן נִרְאֶה לְעַנְיֵּנוּת דַּעְתִּי דְּהַיְרוּשַׁלְמִי אָזִיל לְשִׁיטָתוֹ, דְּאִיתָא שָׁם בִּבְרָכוֹת פֶּרֶק ט' הֲלָכָה ג' הָעוֹשֶׂה סֻכָּה לְעַצְמוֹ אוֹמֵר בָּרוּךְ אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ לָשֶׁבֶת בַּסֻּכָּה, נִכְנַס לְיַשֵּׁב בָּהּ אוֹמֵר בָּרוּךְ אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ לְיַשֵּׁב בַּסֻּכָּה, הָעוֹשֶׂה לוּלָב לְעַצְמוֹ אוֹמֵר בָּרוּךְ אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ לַעֲשׂוֹת לוּלָב, כְּשֶׁהוּא נוֹטְלוֹ אוֹמֵר עַל נְטִילַת לוּלָב, הָעוֹשֶׂה תְּפִלִּין לְעַצְמוֹ אוֹמֵר בָּרוּךְ אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ לַעֲשׂוֹת תְּפִלִּין, כְּשֶׁהוּא לוֹבֵשׁ אוֹמֵר עַל מִצְוַת תְּפִלִּין, וְכֵן חוֹשֵׁב שָׁם מְזוּזָה וְכַמָּה מִצְוֹת, הֲרֵי דְּסוֹבֵר הַיְרוּשַׁלְמִי דַּעֲשִׂיַּת הַמִּצְוֹת הוּא מִצְוָה בִּפְנֵי עַצְמָהּ מִדְּמָבְרֵךְ עֲלֵיהָ (וְעַיֵּן בִּמְנָחוֹת דַּף מ"ב עַמּוּד ב' בְּתוֹסְפוֹת (ד"ה אילו) דְּהַיְרוּשַׁלְמִי חוֹלֵק בָּזֶה עַל הַגְּמָרָא שֶׁלָּנוּ), וְאֵינוֹ יָכוֹל לִפְטֹר עַצְמוֹ בְּמֵה שֶׁיִּקְנֶה תְּפִלִּין אוֹ סֻכָּה מֵחֲבֵרוֹ בְּמַעֲוֹתָיו, וְלָזֶה קָאָמַר הַיְרוּשַׁלְמִי דְּעִנְיָן זֶה לֹא חִיְּבוּ הַתּוֹרָה לַעֲשׂוֹת בְּעַצְמוֹ הַסֻּכָּה וְכֵן לִקַּח קֶלַח וְלַעֲשׂוֹת מְזוּזָה וּכְתִיבַת וּפָרָשִׁיּוֹת כִּי אִם כְּשֶׁיֵּשׁ לוֹ, אֲבָל אִם אֵין לוֹ לֹא חִיְּבוּהוּ הַתּוֹרָה בָּזֶה לַחֲזֹר אַחַר עֲצִים לְסֻכָּה וּקְלָף לִתְפִלִּין וּכְהָאי גַּוְנָא אֶלָּא קוֹנֶה בִּמְעוֹתָיו תְּפִלִּין וּמְזוּזָה שֶׁעָשׂוּ אֲחֵרִים וְכֵן בְּסֻכָּה וְכָל הַמִּצְוֹת דְּהָעֲשִׂיָּה אֵינָהּ אֶלָּא הֶכְשֵׁר, אֲבָל עֶצֶם הַמִּצְוַת עֲשֵׂה לִכְבֹּשׁ תְּפִלִּין וְכֵן כְּהָאי גַּוְנָא בְּקִיּוּם שְׁאָר הַמִּצְוֹת מִזֶּה לֹא פְּטָרַתּוּ הַתּוֹרָה כְּלָל שֶׁהוּא חוֹב הַמֻּטָּל עַל גּוּפוֹ, וְלֹא גָּרַע מִנֵּר שֶׁל שַׁבָּת וְנֵר חֲנֻכָּה וְאַרְבַּע כּוֹסוֹת דְּמוֹכֵר כְּסוּתוֹ כְּדֵי לְהַשִּׂיגָם, וַאֲפִלּוּ **אִם תֹּאמַר דְּאִין הַדִּין הָכִי שֶׁיִּצְטָרֵךְ לַחֲזֹר עַל הַפְּתָחִים לְהַשִּׂיג מְעוֹת לִקְנוֹת תְּפִלִּין אֲבָל עַל כָּל פָּנִים מְחַיֵּב לַחֲזֹר וּלְבַקֵּשׁ מִישְׂרָאֵל שֶׁיִּשְׁאֵיל לוֹ תְּפִלִּין לְקַיֵּם הַמִּצְוַת עֲשֵׂה:**

* יִתֵּן כָּל מְמוּנוֹ. עַיֵּן בְּיוֹרֶה דֵּעָה סִימָן רל"ב סָעִיף י"ב דְּגַבֵּי שְׁבוּעָה מִקְרֵי אֹנֶס מָמוֹן אֹנֶס דְּאָמְרִינַן אַדַּעְתָּא דְּהָכֵי לֹא נָדַר [מַגֵּן אַבְרָהָם (סק"ח)]:

* וְעַיֵּן לְקַמָּן וְכוּ'. פֵּרוּשׁ דְּשָׁם אִיתָא שֶׁמִּצְוָה לְכָל אֶחָד לִקְנוֹת אֶתְרוֹג לְעַצְמוֹ. וְכָתַב הַמַּגֵּן אַבְרָהָם (שם) **אִם אֵין בְּיָדוֹ אֶלָּא חֲמֵשׁ סְלָעִים וְצָרִיךְ לִפְדּוֹת בְּנוֹ וְלִקַּח אֶתְרוֹג יִקְנֶה אֶתְרוֹג,** שֶׁזּוֹ מִצְוָה עוֹבֶרֶת וְזוֹ מִצְוָה שֶׁאֵינָהּ עוֹבֶרֶת. אֲבָל **אִם יוֹכַל לְצֵאת בְּאֶתְרוֹג שֶׁל אַחֵר אַף שֶׁמִּצְוָה לִקְנוֹת מִשֶּׁלּוֹ מִכָּל מָקוֹם פִּדְיוֹן קוֹדֵם** בָּזֶה [בְּכִנּוּרֵי יַעֲקֹב (סק"ק טז)]. **אִם קָנָה אֶתְרוֹג וְנִמְצָא נִרְקָב, וְכֵן לוּלָב, כָּתַב אֲלִיָּה רַבָּה** (סק"א) **בְּשֵׁם שִׁלְטֵי גִּבּוֹרִים** (ב"מ ל:) **אִם יָכוֹל לְתְלוֹת שֶׁהַקְּרָקִבִּים נַעֲשׂוּ בְּיָד הַמּוֹכֵר הֲרֵי זֶה מַקַּח טָעוּת, וְאִם הַדָּבָר סָפֵק הַמּוֹצִיא מֵחֲבֵרוֹ עָלָיו הָרְאָיָה. כָּתַב הַפְּרִי מְגַדִּים** (א"א סק"א), **לְדַעַת הַיֵּשׁ אוֹמְרִים בְּחִשָּׁן מִשְׁפָּט** (סימן קצ"ט סק"ג)) **דְּאִם נָתַן מָעוֹת עַל יֵין לְקִדּוּשׁ קוֹנֶה,** דְּדִין תּוֹרָה מָעוֹת קוֹנוֹת וְהֶעֱמִידוּ עַל דִּין תּוֹרָה בְּקַנְיַן מְצָוָה, **אִם כֵּן יֵשׁ לוֹמַר דְּהוּא הַדִּין אֶתְרוֹג, וּשְׁנֵיהֶם אֵין יְכוֹלִין לַחֲזֹר בּוֹ:**

א * קָטָן הַיּוֹדֵעַ וְכוּ'. וְתִינוֹקוֹת שֶׁאֵין יוֹדְעִין לְבָרֵךְ יְנַעְנְעוּ אֶת הַלּוּלָב וְדַיָּם [אֲלִיָּה רַבָּה (סק"א) בְּשֵׁם מַהֲרִי"ל (הל' לולב)]:

* אָבִיו חַיָּב לִקְנוֹת לוֹ. עַיֵּן בְּטוּ"ז (סק"א) **שֶׁיַּעֲשֶׂה כֵּן מִי שֶׁבְּיָכְלָתוֹ כְּדֵי שֶׁגַּם בְּנוֹ יוּכַל לְבָרֵךְ בְּשָׁעָה שֶׁהַצִּבּוּר אוֹמְרִים הַלֵּל וְכוּ', הִנֵּה הוּא פֵּרֵשׁ כֵּן לְמִדָּה טוֹבָה בְּעַלְמָא, אֲבָל פְּשִׁטוּת הַגְּמָרָא** (מב.) **שֶׁאֹמֵר קָטָן הַיּוֹדֵעַ לְנַעְנֵעַ חַיָּב בְּלוּלָב הֵינוּ שֶׁלֹּא בְּשָׁעַת הַלֵּל, וַאֲפִלּוּ אֵינוֹ יוֹדֵעַ לִקְרוֹת הַהַלֵּל כְּלָל,** כְּדְאִיתָא בְּרֹאשׁ פֶּרֶק ג' אוֹת כ"ו עַיֵּן שָׁם:

* כְּדֵי לְחַנְּכוֹ בְּמִצְוֹת. וּפְשׁוּט דְּצָרִיךְ שֶׁיִּהְיוּ אַרְבָּעָה מִינִין כְּשֵׁרִין כְּמוֹ בִּגְדוֹל:

שַׁעַר הַצִּיּוּן

א (ס) **וְהָא דְּסִימָן תרנ"ח סָעִיף ו' מַשְׁמַע שֶׁאֲפִלּוּ קָטָן שֶׁלֹּא הִגִּיעַ לְעוֹנַת הַפְּעוּטוֹת מְבָרֵךְ עַל הַלּוּלָב, הֵינוּ שֶׁלֹּא מִצַּד הַחִיּוּב לְחַנְּכוֹ, אֶלָּא אִם יִרְצֶה לַעֲשׂוֹת כֵּן** [ט"ז (סק"א)]: **(ג)** מַגֵּן אַבְרָהָם (סק"א) בְּשֵׁם פּוֹסְקִים. **וַאֲפִלּוּ אִם אֵינוֹ בָּקִי מַמָּשׁ בַּנְּעָנוּעִים, כְּבִסִימָן תרנ"א** (סעיפים ח־יא) [פְּרִי מְגַדִּים (א"א סק"א)]: **(ג)** פְּרִי מְגַדִּים (משז"ז סק"א). וּבְשַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה (סק"א) מִסְתַּפֵּק בָּזֶה, וְעַיֵּן בְּבִכּוּרֵי יַעֲקֹב (סק"ד) שֶׁמַּסְכִּים עִם הַפְּרִי מְגַדִּים וְדַחָה רְאָיָתוֹ מֵהָא דְּחִנּוּךְ עַיֵּן שָׁם: **(ד)** טַ"ז (סק"א):

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah